

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

1^η διδακτική πρόταση

Η διδακτική πρόταση που ακολουθεί επικεντρώνεται στις σημασιολογικές διαφορές μεταξύ δύο επιθέτων («φαρδύς/ιά/ύ» και «πλατύς/ιά/ύ»). Τα επίθετα αυτά, αν και συνώνυμα σε αρκετά συγκείμενα, διαφοροποιούνται ως προς τη χρήση τους, με αποτέλεσμα να μην είναι πάντοτε επιλέξιμα και τα δύο. Η διδακτική πρόταση έχει στόχο την ενσυνείδηση των μαθητών σχετικά με τις σημασιολογικές και πραγματολογικές διαφορές μεταξύ των δύο επιθέτων. Συνιστάται η ομαδοσυνεργατική διδασκαλία και κατα προτίμηση η συνεργασία των μαθητών σε ζευγάρια. Ο καθηγητής ακολουθεί την επαγωγική μέθοδο και απλά καθοδηγεί τους μαθητές στη μελέτη του συμφραστικού πίνακα. Μέσα από την παρατήρηση των προτάσεων του πίνακα, οι μαθητές αναμένεται να ανακαλύψουν μόνοι τους τις ομοιότητες και διαφορές μεταξύ των δύο επιθέτων. Οι ερωτήσεις που δίνονται έχουν στόχο να διευκολύνουν τους μαθητές στην παρατήρησή τους. Στη συνέχεια ακολουθεί άσκηση παραγωγής όπου οι μαθητές καλούνται να επιλέξουν μεταξύ των δύο επιθέτων με βάση το συγκείμενο και έτσι να εξασκηθούν στη χρήση τους και, τέλος, οι μαθητές μπορούν να εμπλακούν σε δραστηριότητες ελεύθερης παραγωγής. Χρησιμοποιείται έτσι το επικοινωνιακό πλαίσιο διδασκαλίας του λεξιλογίου, που συμπεριλαμβάνει ελεγχόμενες, καθοδηγούμενες και επικοινωνιακές δραστηριότητες.

1. Ο παρακάτω συμφραστικός πίνακας περιλαμβάνει προτάσεις από το Σώμα Κειμένων του ΕΘΕΓ (Ελληνικός Θησαυρός Ελληνικής Γλώσσας). Αυτές αποτελούν δείγματα αυθεντικής χρήσης της ελληνικής γλώσσας από διάφορα κειμενικά είδη. Παρατηρήστε τη χρήση των επιθέτων «φαρδύς/ιά» και «πλατύς/ιά», τα οποία είναι περίπου συνώνυμα.

(α) Υπογραμμίστε τα ουσιαστικά στα οποία αναφέρονται τα συγκεκριμένα επίθετα, προκειμένου να βρείτε διαφορές στις συμφράσεις των δύο επιθέτων.

(β) Υπάρχει κάποια διαφορά στις συμφράσεις τους (δηλαδή το κάθε επίθετο έχει διαφορετικές προτιμήσεις όσον αφορά το ουσιαστικό με το οποίο συντάσσεται);

(γ) Υπάρχουν κάποιες συμφράσεις οι οποίες είναι κοινές και για τα δύο επίθετα; Ποιες είναι αυτές;

(δ) Σημειώστε τις μεταφορικές και ιδιωματικές εκφράσεις τις οποίες σχηματίζει το κάθε ένα από τα δύο επίθετα. Υπάρχουν κοινές ιδιωματικές ή μεταφορικές εκφράσεις;

(ε) Μετά από τη μελέτη του συμφραστικού πίνακα, μπορείτε να πείτε αν υπάρχουν διαφορές ανάμεσα στα δύο επίθετα (στη σημασία τους ή/και στη χρήση τους);

Φαρδύς/ιά/ύ

1	«Έχουνε κάτι απάνω τους οι απόδημοι, κάτι το άλλο, πώς να το πω, δεν ξέρω!», μου είπε με ένα φαρδύ χαμόγελο.
2	Είχαν επίσης υπολογίσει την παρουσία των δημοσίων υπαλλήλων της περιοχής, αν και δεν αντιπροσώπευαν βέβαια κανένα σημαντικό νούμερο, κι εκείνος εκεί, ακίνητος, κρυμμένος, στα σκοτεινά, θα περίμενε κοιτάζοντας τα χαλιά από βικουάνια, τους πίνακες και το φαρδύ κρεβάτι με τον ουρανό και τα τουλία.
3	Από πάνω έβαζαν ένα αρκετά φαρδύ μισοφόρι, που το φορούσαν την Κυριακή και σε επίσημες εμφανίσεις, και κατόπιν φορούσαν τις φούστες.
4	Η Ράμπλας έχει δεξιά και αριστερά από μία μόνο λωρίδα αυτοκίνητα και στο κέντρο ένα φαρδύ πεζοδρόμιο όπου υπάρχουν πολλά δέντρα.
5	Ο Άρης Ρέτσος, Δευτέρα και Τρίτη, κρύβει το πρόσωπό του πίσω από μια χλομή μάσκα, φορά μαύρη ρόμπα με φαρδύ ζωνάρι, κάλτσες λευκές και σανδάλια.
6	Πολλοί Αθηναίοι θα θυμούνται για παράδειγμα την Αμαλίας ως λεωφόρο διπλής κατεύθυνσης, την Όθωνος ως φαρδύ δρόμο γεμάτο αυτοκίνητα και τη Βασ. Γεωργίου (απέναντι από την Όθωνος) με κατεύθυνση προς την Αμαλίας, δηλαδή αντίθετη από τη σημερινή.
7	Γιατί το επόμενο μπαλάκι που βγήκε από την κληρωτίδα του Κυπέλλου Ελλάδας έγραφε φαρδύ-πλατύ το όνομα της ΑΕΚ!
8	Το όνομα του Αναστάσιου Πεπονή ήταν, την επόμενη μέρα, φαρδύ-πλατύ σ' όλες τις εφημερίδες.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

9	Συνάντησε ένα φαρδύ ρυάκι, ένα είδος μικρού ποταμού από τα νερά της λιμνοθάλασσας, που χώνονταν βαθιά μέσα στη γη.
10	Το παράθυρο λοιπόν, χτιστό μέσα στα παχύ ντουβάρια, σχημάτιζε, με το φαρδύ και χαμηλό περβάζι του ένα κοίλωμα, μια φωλιά δίπλα απ' τις σωληνώσεις του καλοριφέρ και κοντά στο τζάμι που άνοιγε στην εσωτερική αυλή.
11	Εκείνος τον κάλεσε και μ' ένα φαρδύ χαμόγελο, με έντονα υγρά μάτια, του είπε:
12	Στον απέναντι φαρδύ τοίχο ξετυλίγονταν δυο τοιχογραφίες.
13	Ο Τριαντάφυλλος, με το γκρίζο φαρδύ κοστούμι του, περίμενε στα σκαλιά του Αγίου Γεωργίου, κρατώντας μια μικρή ανθοδέσμη καμωμένη από άσπρα γαρίφαλα και η δεσποινίς Δόξα καμάρωνε δίπλα του στα μαύρα, σαν κοράκι.
14	Απ το πορτ-μπαγκάζ βγήκαν τρεις μαύρες βαλίτσες και κάτι τσάντες ψάθινες κι ύστερα είδαμε τον Τριαντάφυλλο με τη γυαλιστερή φαλάκρα, που από κοντά την περνούσες και για φαρδύ μέτωπο, να πληρώνει τον ταξιτζή, βυθίζοντας τα χέρια του μέσα στις αχανείς τσέπες του παντελονιού του. - Φορά άσπρα παπούτσια, μουρμούρισε ο Φώτης.
15	Το «ατού» ήταν πράγματι το πιο φαρδύ μπαλκόνι που είχαμε δει, γεμάτο άγνωστα φυτά, πράσινα, που στο σκοτάδι της νύχτας έμοιαζαν μαύρα κι απόκοσμα, πυκνά, μια ζούγκλα αληθινή, να μην ξέρεις πού να καθίσεις, τι ν' αγίξεις, τι να μυρίσεις, αν αποθεθεί πως τ' αρώματα που έφταναν στη μύτη μας δεν ήταν απ τη μαμά της Λιάνας αλλά από τον κρεμαστό κήπο, που μπροστά του είχε πιάτο την πλατεία Κυριακού.
16	Η Anneliese μπήκε με το φαρδύ παντελόνι κρατώντας ένα τριαντάφυλλο και μια αγκαλιά ψώνια πάνω στο όμορφο στήθος της.
17	Μου είχαν στρώσει σε ένα φαρδύ καναπέ -όπου χωρούσαν άλλοι τρεις σαν κι εμένα.
18	Μια μεγάλη αντρική φωτογραφία κρέμονταν πάνω από έναν φαρδύ καθρέφτη δίπλα στο παράθυρο.
19	Άλλωστε, όπως λέει ο ίδιος, η μεγάλη καριέρα μοιάζει με ένα μεγάλο και φαρδύ παντελόνι.
20	Την ημέρα των Φώτων, λοιπόν, ο παπάς ενός χωριού περιόδευε για να αγιάσει τα σπίτια, ακολουθούμενος από τον ανήλικο γιο του, τον Γιάννη, που φορούσε μια φαρδιά πουκαμιά.
21	Έβαφα κόκκινα τα χείλια μου, τα μάτια με το μαύρο χοντρό μολύβι κι έπειτα δοκίμαζα το ένα μετά το άλλο τα φαρδιά παρδαλά ρούχα.
22	Τα μπατζάκια του παντελονιού του ήταν τόσο φαρδιά που του σκέπαζαν τα παπούτσια.
23	Το βλέμμα του περιεργαζόταν νωχελικά τον Μπερμούδες: το ανέκφραστο πρόσωπο με το ψημένο από τον ήλιο και τον αέρα δέρμα, το γερασμένο κοκαλιάρικο κορμί βουλιαγμένο στη φαρδιά πολυθρόνα από κόκκινο βελούδο.
24	Η περιφέρειά της όμως ήτανε σαν καρδιά, φαρδιά-φαρδιά ψηλά και προς τα κάτω όλο και στένευε, τα μπουτία της χυτά, οι αστράγαλοι λεπτοί και τα πόδια της σαν της δεσποινίδας Τετέ.
25	Κι από πάνω φαρδιά-πλατιά η υπογραφή του θείου μου.
26	Ανεβασμένος σε μια σκαλωσιά απ' αυτές που καθαρίζουν τα τζάμια στους ουρανοξύστες, ο απέναντι φωτογράφος τραβούσε τη μια πόζα μου πίσω απ' την άλλη, χαμογελώντας φαρδιά-πλατιά .
27	Παιδιά με bodypiercing, φαρδιά παντελόνια όπου εξέχουν τα εσώρουχα, νέα γενιά αθλητικών, πιο skate ρούχα, σάκοι που μπαίνουν χιαστά στον ώμο.
28	Από χθες το βράδυ, όταν έβαλε φαρδιά-πλατιά την υπογραφή του στο τετραετούς διάρκειας συμβόλαιό του, ο Τάκης Φύσσας ανήκει στον Παναθηναϊκό.

Πλατύς/ιά/ύ

1.	Η πρόκληση είναι να αναπτύξουμε μια πλατιά , ευρείας αντίληψης απάντηση στη βάση αρχών, που θα απομονώνει τους τρομοκράτες και θα δείχνει ότι η δημοκρατία μπορεί να φέρνει αποτελέσματα.
2.	Βασίζεται σε μια πλατιά βάση αναγνώστων.
3.	Στην Ελλάδα, ο θεματικός τουρισμός ταυτίζεται με δραστηριότητες που προκαλούν πλατιά ... χασμουρητά στη νέα φυλή «μετα-τουριστών», εκείνων δηλαδή που ταξιδεύουν σε ασυνήθιστα μέρη και συνδυάζουν την παραμονή τους με μια σειρά από «εκκεντρικές» δραστηριότητες.
4.	☐ Οι περισσότερες δεν θα περάσουν ποτέ πέρα από την πλατιά ασφάλτινη οδό, που διασχίζει το κουρδικό χωριό προτού χαθεί στον ορίζοντα.
5.	Πάλι περίσσεψαν τα πλατιά χαμόγελα και οι εγκαρδιότητες στο Λονδίνο, πάλι ο πρόεδρος Σιράκ και ο Τόνι Μπλερ ευρέθησαν σύμφωνοι επί παντός επιστητού, πάλι ξεχάστηκαν πάθη, πικρίες και κακιώματα του μακρινού και άμεσου παρελθόντος.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

6.	Ένα από τα μικρότερα αλλά πολύ ενδεικτικά έργα της είναι το παρατηρητήριο του σκι στο Ίνσμπρουκ, που φανερώνει και την πλατιά τυπολογία των κτιρίων της.
7.	Δείχνει ότι έχει διαμορφωθεί μια πλατιά συναίνεση μεταξύ των πολιτικών δυνάμεων της χώρας, κάτι που δεν ήταν προφανές πριν από μερικά χρόνια.
8.	Η ισορροπία θα αποκατασταθεί αν αντιστρέψουμε την πυραμίδα, θέτοντας στην πλατιά βάση της τα δικαιώματα του βίου. □
9.	Σε μια πλατιά έκταση του λόφου είχε κτιστεί η δεύτερη μεγάλη μεσαιωνική πόλη της Άνδρου, το λεγόμενο «Επάνω Κάστρο».
10.	Στην Πλάκα, αρκετά μακριά από την πλατιά αμμουδιά, βρίσκεται ένας αρχαίος ερειπωμένος πύργος, γνωστός και ως ο «πύργος της Αριάδνης», όπως τον φαντάστηκαν οι Ναξιώτες στις παραδόσεις τους.
11.	«Το αντίθετο –πρόσθεσε–, χρειάζεται πλατιά συναίνεση για να αντιμετωπιστούν τα προβλήματα».
12.	Δυο μήνες πριν, οι δεύτεροι ή πιο σωστά ο ηγέτης τους στάθηκε η αφορμή για να βρεθούν Αθηναίοι και Αθηναίες κάτω από την πλατιά εξέδρα της πλατείας Συντάγματος.
13.	Το βέβαιο είναι ότι τα 13 αυτά μέτρα, συνολικού κόστους 470 δισ. δρχ. στον προϋπολογισμό, αγκαλιάζουν τα πλατιά στρώματα του ελληνικού λαού, ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά τη μείωση του φόρου στο πετρέλαιο θέρμανσης.
14.	Το μέγα ζητούμενο βεβαίως είναι εάν θα μπει στην κούρσα των θεσμικών και η πλατιά μάζα των επενδυτών, δίχως τη συνδρομή της οποίας δεν μπορεί να ευδοκιμήσει μια ουσιαστική ανοδική πορεία της Σοφοκλέους.
15.	Ο αμερικανός ψυχολόγος Ντάνιελ Γκόλμαν, μελετώντας το προφίλ κορυφαίων στελεχών 500 επιχειρήσεων απ' όλο τον κόσμο, βρήκε ότι προσωπικές ικανότητες όπως το να καταλαβαίνεις τους άλλους ανθρώπους και η πλατιά αντίληψη της πραγματικότητας μετράνε περισσότερο από την ικανότητα για οικονομική και πολιτική ανάλυση.

16	Σωριάστηκε φαρδύς- πλατύς στο έδαφος, παρά την απέλπιδα προσπάθειά του να κρατηθεί από το σημάκι της «Μερσεντές».
17	Σκοπός του Σοσιαλδημοκρατικού Κόμματος είναι να φέρει ξανά στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων τα συνδικάτα και τους εργοδότες στο πλαίσιο του «Συνεταιρισμού για την Εργασία», ώστε να επιτευχθεί ένας πλατύς συμβιβασμός και στη γερμανική κοινωνία, που τελικά θα οδηγήσει σε μείωση της ανεργίας και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.
18	Προκειμένου να γίνει αυτός ο –κατά μία έννοια πολύ πλατύς και κατά μία άλλη έννοια πολύ στενός– ορισμός εγκυρότερος είναι απαραίτητες δύο επιφυλάξεις.
19	Στην αρχή νόμιζα πως κάθε τόσο θα μπερδευα τα βήματά μου, πως θα 'πεφτα φαρδύς- πλατύς πάνω στο κατάστρωμα του δρόμου, πως σίγουρα δε θα προλάβαινα ν' αποφύγω το λεωφορείο της γραμμής που θα μ' έκοβε στη μέση και το κορμί μου, χωρισμένο στα δύο, θ' άρχιζε να σπαρταρά σαν τις σάυρες και τα φίδια του νησιού και θα προσπαθούσε να χαθεί μέσα στους υπονόμους, που έχασκαν στις βάσεις των πεζοδρομίων.
20	Ο δρόμος δεν είναι πλατύς , και χρειάστηκε να στριμωχτούμε πάνω στους θάμνους του φράχτη, για ν' αφήσουμε να περάσει ένα κάρο βαριά φορτωμένο με ξύλα.
21	Συχνά καταφεύγαμε στην ποίηση, όπου ο χώρος είναι πιο πλατύς και ελεύθερος για να κινηθούν νους και φαντασία.
22	Η Θεσσαλονίκη είναι η πόλη του πολιτισμού, αλλά και η πόλη των πολιτισμών... ένα γόνιμο σταυροδρόμι, ένας πλατύς ορίζοντας, μια περίοπτη σηματοδότηση...
23	Χρειάζεται, λοιπόν, ένας βαθύς και πλατύς διάλογος, για να δώσουμε –αν είναι δυνατόν– μια λύση δεκαετίας ή εικοσαετίας.
24	Ο ορίζοντας ήταν πλατύς σαν της θάλασσας.
25	Ξαφνικά, εκεί που ο Λούκυ σηκώθηκε κι έκανε να πάει στην κουζίνα να φέρει κι εγώ δεν ξέρω τι, μπερδεψε το βήμα του και σωριάστηκε φαρδύς- πλατύς στο πάτωμα.

2. Με βάση τις παρατηρήσεις που έχετε κάνει σχετικά με τη χρήση των δύο επιθέτων, συμπληρώστε τα παρακάτω κενά με ένα από τα δύο επίθετα. Σε μερικές περιπτώσεις μπορεί και τα δύο επίθετα να είναι κατάλληλα.

1. Μια ..... δερμάτινη ζώνη με ασημένια αγκράφα στη μέση τόνιζε το λυγρό κορμί της.
2. Όπως ξέρετε, στην Κυβέρνηση υπάρχει πλήρης λειτουργία των οργάνων και ..... διάλογος.
3. «Πραγματικά ξεπεράσαμε τις προσδοκίες μας», τους είπε με ένα ..... χαμόγελο.
4. Πολλοί Αθηναίοι θα θυμούνται για παράδειγμα την Αμαλία ως λεωφόρο διπλής κατεύθυνσης και την Όθωνος ως ..... δρόμο γεμάτο αυτοκίνητα.
5. Δεν ξέρω πόσο σας αρέσει ο Έντι Μέρφι, αναμφισβήτητα όμως είναι ένας κωμικός που έχει αποκτήσει ένα πολύ ..... κοινό.
6. Μας υποδέχτηκε χαμογελαστή και όμορφη, με τα μαλλιά της πιασμένα σε μια κορδέλα, φορώντας ένα χαρούμενο ..... φόρεμα με πολύχρωμα λουλούδια.
7. Με ύψος μόλις ένα μέτρο και πενήντα εκατοστά, με το χρυσοκέντητο φόρεμα και το ..... παντελόνι των Κούτσι, η Μπαλκί είναι αναμφίβολα μια πραγματική εκπρόσωπος της φυλής της.

8. Το αίτημα για πολιτική αλλαγή ήταν ..... λαϊκό αίτημα και ταυτόχρονα κεντρικό σύνθημα του κόμματος.

2^η διδακτική πρόταση

Η διδακτική πρόταση που ακολουθεί επικεντρώνεται στη διευκρίνιση των σημασιολογικών διαφορών μεταξύ νοημάτων της πολύσημης λέξης «ελαφρύς/ιά/ύ». Αν και το συγκεκριμένο επίθετο είναι υψηλής συχνότητας, η χρήση του καθώς επίσης και η χρήση των αντωνύμων του είναι δυνατό να δημιουργήσει δυσκολίες στους μαθητές της ελληνικής ως Γ2. Συνιστάται η ομαδοσυνεργατική διδασκαλία και κατα προτίμηση η συνεργασία των μαθητών σε ζευγάρια. Ο καθηγητής ακολουθεί την επαγωγική μέθοδο και απλά καθοδηγεί τους μαθητές στη μελέτη του συμφραστικού πίνακα. Μέσα από την παρατήρηση των προτάσεων του πίνακα, οι μαθητές αναμένεται να ανακαλύψουν μόνοι τους τα νοήματα του πολύσημου αυτού επιθέτου. Οι τρεις πρώτες δραστηριότητες έχουν στόχο να βοηθήσουν τους μαθητές να διαπιστώσουν ότι το επίθετο «ελαφρύς» είναι πολύσημο, να τους καθοδηγήσουν στην ανακάλυψη αυτών των νοημάτων στα διάφορα συγκείμενα, αλλά και να τους βοηθήσουν να συνδυάσουν τα διαφορετικά νοήματα με τα αντώνυμά τους. Στη συνέχεια ακολουθεί άσκηση παραγωγής όπου οι μαθητές καλούνται να αντικαταστήσουν το επίθετο «ελαφρύς» με ένα συνώνυμό του σε διαφορετικά συγκείμενα. Χρησιμοποιείται έτσι το επικοινωνιακό πλαίσιο διδασκαλίας του λεξιλογίου, που συμπεριλαμβάνει ελεγχόμενες, καθοδηγούμενες και επικοινωνιακές δραστηριότητες.

Ο παρακάτω συμφραστικός πίνακας περιλαμβάνει προτάσεις από το Σώμα Κειμένων του ΕΘΕΓ (Ελληνικός Θησαυρός Ελληνικής Γλώσσας). Αυτές αποτελούν δείγματα αυθεντικής χρήσης της ελληνικής γλώσσας από διάφορα κειμενικά είδη. Παρατηρήστε τη χρήση του επιθέτου «ελαφρύς/ιά/ύ», το οποίο είναι πολύσημο, και απαντήστε στις ερωτήσεις που ακολουθούν.

Ελαφρύς/ιά/ύ

1	Αν ήθελα πλέι-μείκερ που να είναι ελαφρύς σαν φτερό, θα κρατούσα τον Χόκινς.
2	Υπάρχει σίγουρα στην ταινία ένας ελαφρύς τόνος διδασκισμού.
3	Στη συνέχεια ο κ. Γιοβάνοβιτς, διευκρινίζοντας την παραπάνω δήλωσή του, είπε ότι το τι όπλα θα φέρει η δύναμη αυτή, αν θα είναι βαρύς ή ελαφρύς οπλισμός, είναι μια λεπτομέρεια η οποία θα συζητηθεί στις διαπραγματεύσεις που θα γίνουν από την ομοσπονδιακή κυβέρνηση και τον ΟΗΕ.
4	Μέχρις ότου βέβαια αποδειχθεί ελαφρύς ο τραυματισμός της, τόσο η ίδια όσο και η οικογένειά της χρειάστηκε να ταλαιπωρηθούν αρκετά, μια και η Αλεξία διακομίστηκε και στην Αθήνα προκειμένου να ελεγχθεί η πιθανότητα βαριάς κρανιοεγκεφαλικής κάκωσης.
5	Ο μικρός αυτός εκτυπωτής της Olivetti στοχεύει καθαρά σε προσωπική και φορητή χρήση, είναι πολύ κομψός και ελαφρύς , ενώ προσφέρει ποιότητα εκτυπώσεων στα κορυφαία επίπεδα, ανάλογη του HP DJ 500.
6	Τώρα όμως βλέπω ότι εγώ ήμουν ελαφρύς που πήρα εσένα γι' ανισόρροπο!
7	Ήταν ελαφρύς , ξέγνοιαστος ο ύπνος ο αποψινός.
8	«Δεν ξέρω ακόμα κάτι με σιγουριά, πρέπει να μιλήσουμε άλλη μια φορά με τον Παναθηναϊκό για να καταλήξουμε», απάντησε χθες ο 27χρονος γίγαντας (πολύ μπόι, 2,13 μέτρα, αλλά ελαφρύς σαν πούπουλο, 95 κιλά) σε όσους τον περίμεναν στο αεροδρόμιο του Ελληνικού, μαζί με τα υπόλοιπα στελέχη της Εθνικής Γερμανίας.
9	Και μακάρι και ο Γιώργος Τζεζιλής να ήταν πιο ελαφρύς και να είχαμε και δεύτερο αθλητή στο βάθρο.
10	Ένας ελαφρύς θόρυβος αντήχησε ξαφνικά και την τρόμαξε.
11	Έκανε ελαφριά υπόκλιση και της πρόσφερε χαμογελώντας αυτό που έκρυβε όλη την ώρα πίσω από την πλάτη του.
12	Όσον αφορά τα λειτουργικά περιθώρια, παρατηρούμε ελαφριά βελτίωση στο εξάμηνο,
13	Πέρασε με οικειότητα το τρεμάμενο χέρι της στο μπράτσο μου, στηρίχτηκε ελαφριά επάνω μου και με οδήγησε στο σαλόνι.
14	Αισθανόταν μια ελαφριά κούραση, μια γλυκιά ατονία.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

15	Συγκεντρώνονταν για να τραγουδήσουν και να γελάσουν και φορούσαν ελαφριά φορέματα, με τα γυμνά τους μπράτσα να ξεχωρίζουν σαν άνθινες λιάνες.
16	Τα δύο με την Κροατία μπήκαν πάλι από κακό μαρκάρισμα, ξεχάσαμε να κλείσουμε στη μεσαία γραμμή και φάγαμε κι ένα πέναλτι που η αλήθεια είναι ότι ο διαιτητής το 'δωσε με ελαφριά καρδιά.
17	Ωστόσο, η «Ουάσιγκτον Ποστ» σημείωσε ότι η καθαίρεση του προέδρου «είναι μια τρομακτική απόφαση που δεν μπορεί να πάρει κανείς με ελαφριά καρδιά, γιατί κάτι τέτοιο θα άνοιγε το δρόμο και για την εύκολη καθαίρεση και άλλων προέδρων».
18	Ιδιαίτερα βλαβερά είναι και τα ελαφριά τσιγάρα, υποστηρίζουν οι ειδικοί, καθώς το κάπνισμά τους οδηγεί τους καπνιστές ασυναίσθητα σε βαθύτερες εισπνοές, με αποτέλεσμα να φτάνουν στην περιφέρεια των πνευμόνων μεγαλύτερες ποσότητες καπνού, με συνέπεια τη δραματική αύξηση του καρκίνου των πνευμόνων.
19	Και καλά τα ελαφριά γεύματα, ζέστη κάνει, ποιος έχει και μεγάλη όρεξη.
20	Στο στάδιο αυτό ο φορέας περνάει μια ασθένεια που μοιάζει με ελαφριά γρίπη και παρουσιάζει διόγκωση των λεμφαδένων, ενώ ακόμη μπορεί να μην παρουσιάζει θετικό αποτέλεσμα σε εξέταση αίματος.
21	Μήπως αυτό σημαίνει ότι τα μικρότερα παιδιά δεν έχουν συνείδηση ότι τα αντικείμενα μπορεί να είναι βαριά ή ελαφριά ή ότι η έλλειψη ισορροπίας προκαλείται από το βάρος;

1. Σε ποιές από τις παρακάτω προτάσεις το επίθετο σημαίνει:

- (α) με μικρό βάρος
- (β) με χαμηλή ένταση
- (γ) με λίγες θερμίδες
- (δ) όχι βαθιά
- (ε) δροσερό
- (στ) αφελής
- (ζ) μικρή.

2. Ποιο επίθετο είναι το αντίθετο του «ελαφρύς/ιά/ύ» στις προτάσεις: 1, 2, 3, 4, 6, 7, 10, 11, 14, 18, 19;

3. Ποια νομίζετε ότι είναι η σημασία της έκφρασης «με ελαφριά καρδιά» (προτάσεις 16 και 17);

4. Αντικαταστήστε το επίθετο «ελαφρύς/ιά/ύ» στις παρακάτω προτάσεις με μία συνώνυμη λέξη:

Τσεκάρτε τις απαντήσεις σας στο ΗΣΚ ή σε ένα λεξικό.

1	Ντύθηκε αργά, με το μυαλό άδειο κι ένα ελαφρύ βουητό στ' αυτιά.
2	Ξυπνούσα νωρίς το πρωί, έπαιρνα ένα ελαφρύ πρωινό και πήγαινα έξω από τις πόρτες της γυάλινης πυραμίδας περιμένοντας ν' ανοίξει.
3	Δεν θα θέλαμε να υποτιμήσουμε εντελώς τα ίδια τα ισχυρά συναισθήματα που η μουσική ξυπνά από τον ελαφρύ τους ύπνο και όλες τις γλυκές όσο και οδυνηρές διαθέσεις με τις οποίες μας βαυκαλίζει, εμάς, τους μισσονειροπόλους.
4	Αλίμονο όποιος άφηνε τον εαυτό του νηστικό και κοιμόταν με ελαφρύ το στομάχι!
5	Ένας τελευταίος έλεγχος στα κασετόφωνα και να τος που μπαίνει από την πίσω πόρτα, γελαστός, με βήμα ελαφρύ μες στο κομψό κοστούμι του, και μας χαιρετά σα να μας ξέρει από παιδιά.
6	Προσφέρει συνολική προστασία από την υπεριώδη ακτινοβολία, ενώ την ίδια στιγμή επιτρέπει στο ύφασμα να είναι ελαφρύ , κατάλληλο για καλοκαιρινή ενδυμασία, άνετο.